

NA-3313

Seat No. _____

M. Com. (Sem. III) Examination

November/December - 2017

Fin & A/c. : Paper - V

(Fin & Cost A/c - I)

Time : 2:30 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ રામ લી. કંપનીમાં નવું યંત્ર ખરીદવાની વિચારણા ચાલી રહી છે. ૧૪
આ યોજનાનો ખર્ચ ૫,૦૦,૦૦૦ છે. તેની કોઈ ભંગાર કિંમત નથી. તેનું આયુષ્ય
૫ વર્ષનું છે. કંપનીના નફા પર કરવેરાનો દર ૫૦% છે. ઘસારા માટે સીધી લીટીની
પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવાનો છે. રોકાણમાંથી ઉદ્ભવતો રોકડ પ્રવાહ નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	રોકડ પ્રવાહ (ઘસારા અને કરવેરા પહેલાંનો)
૧	૧,૦૦,૦૦૦
૨	૧,૧૦,૦૦૦
૩	૧,૪૦,૦૦૦
૪	૧,૫૦,૦૦૦
૫	૨,૫૦,૦૦૦

નીચેની પદ્ધતિઓ દ્વારા કંપનીની નફાકારકતા નક્કી કરો અને તમારી અભિપ્રાય
જણાવો.

- (૧) રોકાણ પરત પદ્ધતિ
- (૨) ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યની પદ્ધતિ
- (૩) હિસાબી વળતરનાં દરની પદ્ધતિ
- (૪) નફાકારકતા સૂચકઆંક
૧૦% વટાવ પરિબળ ધ્યાનમાં લેવું.

અથવા

- ૧ (અ) મૂડી બજેટનો ખ્યાલ સમજાવી તેની પ્રક્રિયા જણાવો. ૭
(બ) મૂડીબજેટીંગ મૂલ્યાંકન માટેની કોઈ પણ બે પદ્ધતિ ઉદાહરણ સાથે ૭
સમજાવો.

- ૨ એક કંપનીની ચોખ્ખી કાર્યકારી આવક ૭,૦૦,૦૦૦ છે. જેનાં માટેનું રોકાણ ૧૪ ૫૦,૦૦,૦૦૦ છે. જ્યારે નીચે મુજબની ૩ પરિસ્થિતિ હોય ત્યારે રૂઢિગત અભિગમ પ્રમાણે પેઢીનું મૂલ્ય અને મૂડીપડતર શોધો. તથા પેઢીમાં દેવાનાં પ્રમાણ અંગે તમારું મંતવ્ય આપો :

વિગત	ઈ. મૂડીકરણનો દર	દેવાનું પ્રમાણ
(૧) દેવું નથી	૧૦ %	-
(૨) દેવાનું અસ્તિત્વ છે	૧૧ %	૬ %નાં ૧૮,૦૦,૦૦૦નાં ડિબેન્ચર
(૩) દેવાનાં પ્રમાણમાં વધારો	૧૬ %	૮ %નાં ૨૫,૦૦,૦૦૦નાં ડિબેન્ચર

અથવા

- ૨ (અ) ચોખ્ખી આવક અભિગમ તેની ધારણા અને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. ૭
(બ) એમ.એમ. અભિગમની વિસ્તૃત સમજૂતી ઉદાહરણ સાથે આપો. ૭

- ૩ શિવદત્ત લિ.નું તા. ૩૧-૩-૧૪નાં રોજ પૂરાં થતાં વર્ષનું પાર્કું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

મૂડી-દેવાં	રકમ રૂ.	મિલકત-લેણાં	રકમ
૫%નાં ૭,૦૦,૦૦૦ પ્રેફરન્સ શેર, રૂ. ૧૦નો એક ૫,૦૦,૦૦૦ ઈ. શેર દરેક રૂ. ૧૦નો એક એવા શેર પ્રીમિયમ નફા-નુકસાન ખાતું કરવેરા અનામત લેણદારો બેન્ક O.D. ગૌણ કંપનીનાં દેવાં નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ જોગવાઈ પ્રેફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ ઈક્વિટી શેર ડિવિડન્ડ કરવેરાની જોગવાઈ (ચાલુ સાલની)	૭૦,૦૦,૦૦૦ ૫૦,૦૦,૦૦૦ ૮,૬૦,૦૦૦ ૫૨,૪૦,૦૦૦ ૨૮,૦૦,૦૦૦ ૭૬,૪૦,૦૦૦ ૨,૦૦,૦૦૦ ૫,૬૦,૦૦૦ ૧૦,૦૦૦ ૨૦,૦૦૦ ૬,૬૦,૦૦૦ ૧૦,૮૦,૦૦૦	ફ્રી હોલ્ડ મિલકત (પડતર ૩૬,૦૦,૦૦૦) ભાડા પટ્ટાની મિલકત (પડતર ૧,૦૦,૦૦૦) યંત્રો (પડતર ૧૨,૪૦,૦૦૦) રોકાણો નોંધાયેલા શેરમાં રોકાણ (બજારકિંમત ૧૦,૦૦,૦૦૦) વેપારી રોકાણ નોંધણી વગરનાં રોકાણો ગૌણ કંપનીનાં શેરમાં રોકાણ ચાલુ મિલકતો સ્ટોક દેવાદારો બેન્કમાં સિલક ગૌણકંપનીનાં લેણાં લોન અને ધિરાણ લેણીહૂંડી અગાઉથી ચૂકવેલા ખર્ચા પ્રાથમિક ખર્ચા	૩૧,૦૦,૦૦૦ ૮૦,૦૦૦ ૬,૪૦,૦૦૦ ૨,૦૦,૦૦૦ ૮,૦૦,૦૦૦ ૧૬,૦૦,૦૦૦ ૩૮,૪૦,૦૦૦ ૮૦,૦૦,૦૦૦ ૪,૦૦,૦૦૦ ૮૦,૦૦,૦૦૦ ૩૫,૦૦,૦૦૦ ૫,૦૦,૦૦૦ ૧,૦૦,૦૦૦ ૩,૧૧,૭૦,૦૦૦

વધારાની માહિતી :

- (૧) મિલકતોની પુનઃસ્થાપના કિંમતે ગણતરી કરવા નીચેની રકમ ઘસારા બાદ કિંમતમાં ઉમેરવી
ફી હોલ મિલકત ૨૦,૦૦,૦૦૦
ભાડાપટ્ટાની મિલકત ૮૦,૦૦૦
મશીનરી-યંત્રો ૬,૦૦,૦૦૦
- (૨) ગૌણ કંપનીમાં રોકાણોની કિંમત ૨૦,૦૦,૦૦૦ આંકવાની છે.
- (૩) વેપારી રોકાણનું મૂલ્ય ૮,૬૦,૦૦૦ અને નોંધણી વગરના શેરનું રોકાણનું મૂલ્ય ૬,૦૦,૦૦૦ ગણવાનું છે. નોંધાયેલા શેરનું રોકાણ કંપનીની સામાન્ય પ્રવૃત્તિ સાથે સંકળાયેલું નથી.
- (૪) સ્ટોકમાં કાચામાલની કિંમતમાં ૮,૦૦,૦૦૦નો વધારો કરવો અને નકામા થયેલા સ્ટોકની કિંમત ૨૦,૦૦૦ છે જે માંડીવાળો.
- (૫) કંપની માટે પાઘડી પેટે ૧,૬૦,૦૦૦ ચૂકવેલા છે. જે હાલમાં માંડીવાળ્યા છે. પેટન્ટ અને ટ્રેડમાર્કની બજાર કિંમત ૬,૦૦,૦૦૦ ગણવાની છે.
- (૬) વર્ષ દરમિયાનનો નફો ૬૦,૦૦,૦૦૦.
- (૭) પુનઃસ્થાપના કિંમતે વધારાનો ઘસારો નીચે મુજબ છે :
ફી હોલ મિલકતો ૧,૦૦,૦૦૦
ભાડાપટ્ટાની મિલકતો ૮,૦૦૦
પ્લાન્ટ ૬૦,૦૦૦
પેટન્ટ અને ટ્રેડમાર્ક ૬૦,૦૦૦
- (૮) કાનૂની ખર્ચામાં ૬૦,૦૦૦ અસામાન્ય પ્રકારનાં છે. B.O.D.નું વ્યાજ ૧૦,૦૦૦ છે.
- (૯) વર્ષ દરમિયાનનાં નફામાં વિદેશી હૂંડીયામણનો ૮૦,૦૦૦નો વધારો સમાયેલો છે.
- (૧૦) ગયા વર્ષનું વેચાણ ૨૦,૦૦,૦૦૦ હતું જેનો અંદાજિત નફો ૨,૨૦,૦૦૦ હતો. જે ચાલુ વર્ષના નફામાં સમાયેલો છે.
- (૧૧) પૂરા થઈ ગયેલા કરારનો નફો ૧,૨૦,૦૦૦ની નોંધ હિસાબોમાં થયેલી નથી.
- (૧૨) ચાલુ વર્ષે ૪૦,૦૦૦ની પાઘડી માંડી વાળેલ છે.
- (૧૩) યંત્ર વેચાણનું નુકસાન ૧૦,૦૦૦ નફા-નુકસાન ખાતે ઉધારેલ છે.
- (૧૪) ચાલુ વર્ષનાં નફામાં નોંધાયેલ રોકાણોની આવક ૧,૦૦,૦૦૦ સમાયેલ છે.

ગણતરી કરો :

- (૧) કુલ રોકાયેલી મૂડી અને ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી
(૨) સંચાલકીય કાર્યક્ષમતા દર્શાવતો નફો
(૩) રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
(૪) ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર.

અથવા

- ૩ (અ) ડ્યું પોંટ ચાર્ટ સમજાવો. ૭
(બ) રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનાં દરનું મહત્વ સમજાવો. ૭

૪ રાજ ટ્રેડિંગ કંપની લિમિટેડનું એપ્રિલ થી જૂન ૨૦૧૫ સુધીની મુદત માટે ૧૪

અંદાજપત્ર તૈયાર કરો :

(૧) ૧ એપ્રિલ ૨૦૧૫નાં રોજ રોકડ અને બેન્ક ૪૦,૦૦૦

(૨) વેચાણ : ખરેખર અને અંદાજિત.

	ખરેખર		અંદાજિત
જાન્યુઆરી ૨૦૧૫	૧,૪૦,૦૦૦	એપ્રિલ ૨૦૧૫	૧,૪૦,૦૦૦
ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૫	૧,૫૦,૦૦૦	મે ૨૦૧૫	૧,૬૦,૦૦૦
માર્ચ ૨૦૧૫	૧,૩૦,૦૦૦	જૂન ૨૦૧૫	૧,૩૦,૦૦૦

(૩) ખરીદી : ખરેખર અને અંદાજિત

	ખરેખર		અંદાજિત
જાન્યુઆરી ૨૦૧૫	૭૦,૦૦૦	એપ્રિલ ૨૦૧૫	૭૦,૦૦૦
ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૫	૮૦,૦૦૦	મે ૨૦૧૫	૮૦,૦૦૦
માર્ચ ૨૦૧૫	૭૦,૦૦૦	જૂન ૨૦૧૫	૭૦,૦૦૦

(૪) મજૂરી અને ખર્ચ : ખરેખર અને અંદાજિત

	ખરેખર	ખર્ચ
ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૫	૨૨,૦૦૦	૧૦,૦૦૦
માર્ચ ૨૦૧૫	૧૬,૦૦૦	૧૨,૦૦૦
અંદાજિત		
	મજૂરી	ખર્ચ
એપ્રિલ ૨૦૧૫	૨૦,૦૦૦	૧૨,૦૦૦
મે ૨૦૧૫	૨૫,૦૦૦	૧૪,૦૦૦
જૂન ૨૦૧૫	૧૬,૦૦૦	૧૪,૦૦૦

વધારાની માહિતી

(૧) એપ્રિલ ૨૦૧૫માં એક યંત્ર ખરીદવાનું છે જેની કિંમત ૫૦,૦૦૦ છે.

(૨) મે-૨૦૧૫માં ૪૦,૦૦૦ આવકવેરો ચૂકવવાનો છે.

(૩) ખર્ચ ઉપરાંત દર મહિને રૂ. ૭૦૦ ભાડુ ચૂકવવાનું છે.

(૪) ખરીદ અને વેચાણનાં ૮૦% ઉધાર થાય છે.

(૫) સમયગાળો

ઉધાર વેચાણ	૨ માસ	મજૂરી	૧/૨ માસ
ઉધાર ખરીદી	૧ માસ	ખર્ચ	૧/૪ માસ

અથવા

૪ રોકડ બજેટ તૈયાર કરવાની પદ્ધતિઓ સમજાવો. ૧૪

૫ સમાન પડતર પદ્ધતિનો અર્થ સમજાવી તેનાં ફાયદા અને મર્યાદા જણાવો. ૧૪

અથવા

૫ આંતર પેઢી તુલનાનાં ફાયદા અને મર્યાદા જણાવો. ૧૪

ENGLISH VERSION

- 1 Ram Ltd. company is considering to purchase a new machine. The expenses of this project is Rs. 5,00,000. Scrap value is Nil. useful life is 5 years. Tax rate is 50%. The company adopt SLM for depreciation. Cash flow from investment is as follows 14

Year	Cash flow (Before Dep. and tax)
1	1,00,000
2	1,10,000
3	1,40,000
4	1,50,000
5	2,50,000

Decide profitability of company by following methods and explain your opinion. Discount factor is 10%

- (1) Pay-Back method
- (2) Net Present value
- (3) Average Rate of Return
- (4) Profitability Index.

OR

- 1 (a) Explain concept of capital Budgeting and describe procedure of capital budgeting. 7
 (b) Explain any two techniques of evaluating capital Budgeting with examples. 7
- 2 Net operating Income of the company 7,00,000. Its total investment Rs. 50,00,000. In following three positions, compute cost of capital and market value of company according to the traditional method. And give your opinion about debt's proportion. 14

Particular	Rate of Equity capitalization	Proportion of Debts
(1) Does not Include debts	10 %	-
(2) With Debts	11 %	6 % debenture of Rs. 18,00,000
(3) Increasing Debts	16 %	8 % debenture of Rs. 25,00,000

OR

- 2 (a) Explain Net Income Approach with its assumption and example. 7
- (b) Explain M.M. Approach in detail with example. 7
- 3 The following is the Balance sheet of Shivdutt Ltd. as on 31-3-14 : 14

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
5% 7,00,000 Pref. Shares of Rs. 10 each	70,00,000	Freehold Property (Cost Rs. 36,00,000)	31,00,000
5,00,000 Equity shares of Rs. 10 each	50,00,000	Leasehold property (Cost 1,00,000)	90,000
Share Premium	9,60,000	Plant (Cost Rs. 12,40,000)	6,40,000
Profit & Loss A/c.	52,40,000	Investment	
Taxation Reserve	28,00,000	Quoted shares	
Creditors	76,40,000	(Market value : 10,00,000)	2,00,000
Bank O.D.	2,00,000	Trade Investments	8,00,000
Payable to subsidiary co.	5,60,000	Unquoted shares	4,00,000
Unclaimed Dividend	10,000	Shares of subsidiary company	16,00,000
Pref. Share Dividend	20,000	Current Assets	
Equity share Dividend	6,60,000	Stock	38,40,000
Provision for Taxation (for current year)	10,80,000	Debtors	80,00,000
		Cash on hand and in Bank	4,00,000
		Due from subsidiary Company	80,00,000
		Loans and advances :	
		Bills Receivable	35,00,000
		Prepaid Expenses	5,00,000
		Preliminary Expenses	1,00,000
	3,11,70,000		3,11,70,000

Additional Information :

- Additions to the balances of the original costs of assets necessary to convert to replacement costs
Freehold Property 20,00,000 Rs.
Leasehold Property 80,000 Rs.
Plant 6,00,000 Rs.
- Shares held in subsidiary companies are currently valued at Rs. 20,00,000.
- Trade investments are valued at Rs. 9,60,000 and unquoted investments at Rs. 6,00,000. The quoted investments are not connected with the normal operations of the company.
- Increase in value of raw materials contained in stocks figure is Rs. 8,00,000 and obsolete components included in stocks Rs. 20,000 to be written off.

- (5) Goodwill of 1,60,000 Rs. represents the extra amount paid for a company which has now gone into liquidation. The patents and trade marks have a market value of Rs. 6,00,000 which is conservative estimate of the price which could be obtained if they were sold.
- (6) The profit for the year is Rs. 60,00,000.
- (7) Additional depreciation based on the new replacement costs is as follows :
 - Free hold Property 1,00,000 Rs.
 - Leasehold Property 8,000 Rs.
 - Plant 60,000 Rs.
 - Patents and trade marks 60,000 Rs.
- (8) Legal costs of an exceptional nature deducted in arriving at the profit for the year is Rs. 60,000. Interest on Bank O.D. is Rs. 10,000.
- (9) Surplus obtained from the favourable movement of foreign exchange included in the profit for the year Rs. 80,000.
- (10) Sales made in previous year amount to Rs. 20,00,000 on which the estimated profit is Rs. 2,20,000. This figure has been included in the current year's profit. On the other hand, profit on completed contracts not yet brought into the accounts amounts to Rs. 1,20,000.
- (11) Goodwill written off in the current Year's amounts is Rs. 40,000.
- (12) Loss on sale of machinery debited to current year's Profit and Loss A/c. is Rs. 10,000.
- (13) Income from quoted investments included in the profit for the year amounts to Rs. 1,00,000.
- (14) Find out :
 - (1) Gross capital Employed and Net Capital Employed.
 - (2) Profit computation for Management Planning and control.
 - (3) Return on Capital Employed.
 - (4) Return on Net Capital Employed.

OR

3	(a) Explain Due-Pont Chart.	7
	(b) Explain Significance of Return on capital Employed.	7
-
4	Draw out cash budget of Raj Trading Co. Ltd. for April to June 2015 from the following Information.	14
	(1) Cash and Bank Balances on 1-4-15 Rs. 40,000	
	(2) Sales : Actual and budgeted :	

	Actual		Budgeted
January 2015	1,40,000	April 2015	1,40,000
February 2015	1,50,000	May 2015	1,60,000
March 2015	1,30,000	June 2015	1,30,000

(3) Purchases : Actual and budgeted :

	Actual		Budgeted
January 2015	70,000	April 2015	70,000
February 2015	80,000	May 2015	90,000
March 2015	70,000	June 2015	70,000

(4) Wages and Expenses - Actual and budgeted

	Actual	
	Wages	Expenses
February 2015	22,000	10,000
March 2015	16,000	12,000

	Budgeted	
	Wages	Expenses
April 2015	20,000	12,000
May 2015	25,000	14,000
June 2015	16,000	14,000

Additional Information :

- (1) Machinery purchased for Rs. 50,000 in April 2015.
- (2) Income tax paid for Rs. 40,000 in May 2015.
- (3) Rent Rs. 700 payable each month, not included in expenses.
- (4) 80% of purchases and sale are on credit terms.
- (5) Time lag :

Credit sales	2 months,	Wages	1/2 months
Credit purchases	1 months	Expenses	1/4 months

OR

4	Explain methods of preparing cash budget.	14
5	Explain meaning of uniform costing and describe its advantages and limitations.	14

OR

5	Describe advantages and limitations of Inter-firm comparison.	14